

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2016

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світлана Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016

світі, визначає її відношення до життєвого простору.

Отже, в лінгвістичній науці останніх десятиліть окреслилася тенденція до розширення змісту концепту, його наповнення додатковими властивостями. Концепт спочатку реалізується як лінгвокультурологічний концепт, далі - як лінгвокультурний і нарешті - лінгвоконцепт, який використовується для визначення поняття, уявлення, значення образу. Утвердження цього терміна в лінгвістиці розкриває широкі горизонти для дослідження загальнолюдських і національних форм мислення, які об'єктивуються в слові, передусім розмовному та літературному, для аналізу ідіостилю письменника тощо.

Проте, необхідно пам'ятати, що ні когнітивна, ні мовна картини світу не виступають в якості дзеркального відображення світу, вони завжди є певною інтерпретацією. З кожною картиною світу пов'язаний певний спосіб світосприйняття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алефиренко Н.Ф. Поэтическая энергия слова. Синергетика языка, сознания и культуры /Н. Ф. Алифиренко. - М.: Academia, 2002. – 394 с.
2. Арутюнова Н. Д. Что мы предпочитаем? (семантическая структура народных суждений о предпочтительности) // Восточные славяне. Языки. История. Культура: К 85-летию академика В. И. Борковского/ Н. Д. Арутюнова. - М.: Наука, 1985. - С. 164-172.
3. Бабушкин А.П. Концепты разных типов в лексике и фразеологии и методика их выявления./А. П. Бабушкин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. - Воронеж: ВГУ, 2001. - С. 52-57.
4. Борисов О.О. Організація мовних засобів концепту страх у сучасній мові /О.О. Борисов //Наука і сучасність. Філологія: зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. - К.: Логос, 2004. - Т. 42. - С. 127-135.
5. Воркачѳ С. Г. Концепт любви в русской паремииологии /С.Г. Воркачѳ // Эколингвистика: теория, проблемы, методы. Межвузовский сб. науч. тр. / Под ред. А.М. Молодкина. - Саратов: Научная книга, 2003. - С. 64-70.
6. Залевская А.А. Психолінгвістическіе проблемы функционирования слова в лексиконе человека./А.А. Залевская. - Тверь, 1996. - 190 с.
7. Карасик В.И., Слышкин Г.Г. Лінгвокультурний концепт как единица исследования /В.И. Карасик // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. - Воронеж: Изд-во Воронеж, ун-та, 2001. - С. 75-80.
8. Степанов Ю.С. Некоторые соображения о проступающих контурах новой парадигмы./Ю.С. Степанов // Лингвистика: взаимодействие концепций и парадигм: Материалы межвед. науч.-теорет. конф. Вып. 1. - Харьков: ХИМЭСХ, 1991. 4.1. - С. 5-10.
9. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта /И.А. Стернин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. - Воронеж: Изд-во Воронеж, ун-та, 2001. - С. 58-65.
10. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. /С.Г. Тер-Минасова. - М.: Слово / БИОУО, 2000. - 264 с.

Резюме. В статье исследуется понятие концепта, который является единицей описания картины мира – ментальной единицей, которая содержит языковые и культурные знания, представления, оценки.

Ключевые слова: понятие, лингвистика, концепт, структура, моделирование, язык, культура.

The summary. The article explores the notion of the concept which serves as a unit of description of the world, its mental unit which contains linguistic and cultural knowledge, perception, evaluation.

Key words: notion, linguistics, concept, structure, modelling, language, culture.

Одержано редакцією 17.11.2016 р.

УДК 811.111'27

І.В. КРАЛЯ, В.О. БЕРТАШ

МОВНА ТА КОНЦЕПТУАЛЬНА КАРТИНИ СВІТУ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СВІДОМОСТІ НАЦІЇ

Резюме. В статті розглядається мовна та концептуальна картини світу. Описується когнітивна та комунікативна проблематики етнолінгвістики.

Ключові слова: картина світу, феномен, мовне вираження, етнолінгвістика, сприйняття.

Останнім часом у філософських, лінгвістичних, культурологічних наукових працях особлива увага приділяється дослідженню мови як сутності, що забезпечує зв'язок між окремою людиною та ментальністю нації. Завдяки мові можливо не лише віднайти цей зв'язок на сучасному етапі, а й прослідкувати його розвиток у ході всієї історії нації та суспільства. Усі елементи народної культури знаходять відбиток у мові певного народу, яка є відмінною від інших саме через специфіку відображення в ній світу і формування мовної свідомості людини.

Співвідношення мови та мислення, мови та культури, мови та мовлення стало провідною темою

сучасних міждисциплінарних наук, таких як: лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика, соціолінгвістика.

Мовна картина світу як концептуальне відображення національного менталітету на сьогоднішній день є одним з найбільш актуальних і перспективних напрямків наукових досліджень не лише в області гуманітарного знання в цілому, а й в галузі лінгвістики як окремої дисципліни. Це пов'язано зі становленням антропоцентричної парадигми, згідно з якою будь-який факт навколишньої дійсності повинен вивчатись через призму його сприйняття і відображення людиною, тобто в дослідженні будь-якого як мовного так і немовного явища необхідно включати людський фактор. Міграційні хвилі народів в рамках процесів глобалізації призводять до вимушеного співіснування різних націй, тому дослідження принципів міжкультурної комунікації є досить перспективним, оскільки дозволяє передбачати проблеми у спілкуванні людей різних етнічних груп та запобігти непорозумінню у процесі спілкування. Цікавими у такому ракурсі є міжмовні та міжкультурні паралелі, дослідження взаємодії елементів різних мов [2, с. 84].

Вивчення поняття «картини світу» як наукової категорії визначається зростанням частоти його вживання, відсутністю переконливого трактування, а також чіткого розуміння механізмів розвитку цього феномену. Дане поняття є відкритим для багатьох сучасних наук (соціопсихології, лінгвокультурології, соціолінгвістики), адже відкриває надзвичайні перспективи для комплексного підходу у дослідженнях, які є актуальними на сучасному етапі.

Багатство та оригінальність підходів до розуміння феномену картини світу, що розроблені в різних галузях, дає можливість розширити розуміння в рамках соціолінгвістичних знань, процесів сприйняття та інтерпретації інформації, взаємодії носіїв різних картин світу, успішної адаптації індивіда у світі через розуміння принципів його існування. Уявлення про світ - як предметний, так і соціальний - створює основу свідомої діяльності людини як частини суспільства і як особистості [3, с. 115]. Людина усвідомлює себе в закономірних вимірах і в соціумі. Саме антропоцентричність мови, ідею якої заклав ще В. Гумбольдт, стала закономірним результатом вивчення мови у тісному зв'язку з людським чинником. Ця теза актуалізує значення дослідження взаємодії процесів мислення людини і мови, адже у мовних поняттях та категоріях закріплено результати пізнання людиною світу, усвідомлення цивілізаційних досягнень і часових параметрів нашого буття.

Дослідженням феномену картини світу та її мовного вираження займалися Ю. Д. Апресян, Б. О. Серебреннікова, В. І. Постовалова, Т. В. Цив'ян, та ін. Р. Брутян, розглядаючи це питання з філософської позиції, заявляв, що, оскільки у людській свідомості правомірне виділення раціональної (логічної) та чуттєвої моделей дійсності, то і в мові також можливе уявлення про картину світу у формі концептуальної (поняттєвої) та мовної (словесної) моделей.

Поняття мовна картина світу в сучасній лінгвістиці визначається як система конкретних змістів: духовних, які визначають своєрідність культури і менталітету певної мовної спільноти завдяки чому обумовлюється існування і функціонування самої мови; історичних - наслідок розвитку етносу і мови, а також шляхи їх подальшого розвитку; в однорідності мовної сутності, що закріплена в баченні світу і його позначенні усіма засобами мови на фонетичному, лексичному, граматичному тощо рівнях; у загальнокультурному надбанні, що формує уявлення про навколишній світ через національний світогляд, правила поведінки, спосіб життя, які закріплені концептуальним рівнем мови [1, с. 170].

Коли народи намагаються визначити власне обличчя, глибше пізнати національний характер, менталітет, культуру, через дослідження кодових знаків мови, широкі перспективи отримує етнолінгвістика - галузь мовознавства, що спрямована на вивчення віддзеркалення в мові й мовленнєвій діяльності етнічної свідомості, менталітету, національного характеру, матеріальної та духовної культури народу. Центральними для етнолінгвістики є дві тісно взаємопов'язані проблематики, які можна назвати «когнітивна» (пізнання) і «комунікативна» (спілкування), а саме: яким чином, за допомогою яких засобів і в якій формі в мові висвітлюються культурні (побутові, релігійні, соціальні та інші) уявлення народу, що спілкується цією мовою, про навколишній світ і про місце людини в цьому світі та які форми і засоби спілкування - у першу чергу, мовного спілкування - є специфічними для вказаної етнічної або соціальної групи.

На сучасному етапі розвитку лінгвістики досить ґрунтовно продемонстровані особливості концептуалізації в різних групах мов, підкреслюється, що люди, які розмовляють різними мовами, мають різні типи мислення і це не просто пов'язано з мовою, а зумовлено нею.

Результатом розвитку семантики виявились описи цілих семантичних полів чи фрагментів мовної картини світу, що представлені в літературних європейських мовах, а також порівняння цих полів у різних мовах (роботи Ю. Апресяна, дослідження А. Вежбицької, В. Гака, В. Саннікова, Є. Яковлевої).

Однак вивчення мовних моделей світу не обмежуються їх описом і типологічним порівнянням, вони також стають об'єктом інтерпретації в рамках цілого комплексу наук про людину. Картина світу будь-якої мови розглядається в контексті міфології, фольклору, культури даного народу. Іноді картина світу інтерпретується як безпосереднє відображення психології народу. Представниками цього напрямку є Ф. Боас, Е. Сепір, Н. Толстой, С. Никитина, Н. Арутюнова.

Картина світу певної нації, звичайно, формується за допомогою культурного спадку предків, головною складовою цього спадку є мова, яка несе в собі відбиток усіх поколінь, пристосовуючись до сучасних вимог суспільства. Мовна картина світу - це відображений засобами мови образ свідомості - реальності, модель інтегрального знання про концептуальну систему уявлень, які репрезентуються мовою. Мовну картину світу відмежовують від концептуальної, або когнітивної, моделі світу, що є основою мовного втілення, словесної

концептуалізації сукупності знань людини про світ [4, с. 206].

Ми погоджусь з висновками В. Маслової про те, що «мовна картина світу - це загальнокультурне надбання нації, вона чітко структурована, багаторівнева. Саме мовна картина світу зумовлює комунікативну поведінку, розуміння зовнішнього і внутрішнього світу людини. Вона відображає спосіб мовленнєво-мисленнєвої діяльності, характерної для тієї чи іншої епохи, з її духовними, культурними та національними цінностями» [3, с. 71].

Вчені розмежовують мовну й концептуальну картини світу. Концептуальна картина світу - це не лише система понять про сукупність реалій довкілля, але й система смислів, втілена в ці реалії через слова-концепти; мовна ж картина світу - це система взаємопов'язаних мовних одиниць, що відбиває об'єктивний стан речей довкілля і внутрішнього світу людини. Концептуальна картина світу існує у вигляді концептів, які утворюють концептосфери, а мовна картина світу - у вигляді значень мовних знаків, які утворюють сукупний семантичний простір мови. Більшість науковців вважає, що концептуальна картина світу багатша, ніж мовна, оскільки у її творенні беруть участь різні типи мислення, і не все пізнане людиною набуває словесної форми, не все відображується за допомогою мови, і не вся інформація, яка надходить із зовнішнього світу, знаходить вираження у мові. Для отримання мовною одиницею певного статусу і закріплення її у мові вона має пройти нелегкий шлях формування, кристалізації і селекції, а також випробування часом. Концепт водночас - і форма поняття, і його ідея, втілена в словесних образах буття. Тим самим концептуальна картина світу - це не лише система понять про сукупність реалій довкілля, але й система смислів, що втілюються у ці реалії через слово-знак і слово-концепт. Різновидами концептуальної картини світу вважаються наївна, наукова, культурна, релігійна та ряд інших спеціальних картин світу. Всі вони не є абсолютними і не існують ізольовано, але завдяки їх розмежуванню можна віднайти провідний спосіб переживання свого існування людиною. Відрізняються різні типи за орієнтирами, завдяки яким людина формує адекватну (з погляду її картини світу) поведінку - реакцію на навколишній та власний внутрішній світ. Мовна ж картина світу - це польова система взаємопов'язаних мовних одиниць, що через складну систему лінгвістичних та граматичних значень відображає об'єктивний стан речей довкілля і внутрішнього світу людини, тобто загальною картину світу як таку [5, с. 92].

Варто зазначити, що і концептуальна, і мовна картини світу взаємопов'язані, хоча й мають певні відмінності. Базисом концептуальної моделі світу є інформація, що подається в поняттях, а у мовній моделі головним є знання, закріплені за одиницями конкретних мов. Концептуальна модель організована за законами фізичного світу, що роблять її багатшою та цікавішою, мовна - за законами мови. Концептуальна модель світу - універсальна, впорядкована, характеризується стійкістю та системністю, мовна - фрагментарна, більш рухома, відображає постійні зміни в довкіллі. Слід зазначити, що обидві моделі є способом існування лексики у свідомості носія і допомагають у відтворенні цілісної картини світу. Отже, картина світу як сукупність уявлень про довкілля розкривається через мовну структуру, зокрема лексико-семантичну систему мовних одиниць. Система відносин цієї структури є ієрархічно впорядкованим цілим зі складною будовою, в основі якої лежить смисловий каркас, що створює площинну модель мовної картини світу.

Мова - складова частина культури, яку ми успадковуємо, та водночас її знаряддя. Культура народу вербалізується в мові, саме мова акумулює ключові концепти культури, транслюючи їх у знаковому втіленні - словах. Модель світу, що створюється мовою, є суб'єктивний образ об'єктивного світу, вона несе в собі риси людського способу світосприйняття, тобто антропоцентризму, який пронизує всю мову. Тоді концепти - це ніби згустки національно-культурних смислів, вивчення яких допомагає виявити особливості світосприйняття народу, представити концептуальну та національну картини світу.

Концепти - це одиниці концептуальної системи в їх відношенні до мовних виразів, в них міститься інформація про світ. Ця інформація відноситься до актуального та віртуального стану світу. Концепти - це уявлення про фрагмент світу. Таке уявлення (образ, ідея, символ) формується загальнонаціональними ознаками, які доповнюються ознаками індивідуального досвіду та особистої уяви. Концепт - це національний образ (ідея, символ), ускладнений ознаками індивідуального уявлення.

На матеріалі мовних одиниць розглядаються способи представлення концептів у функціональному аспекті та за допомогою їх ознак. Але лише мова забезпечує доступ до всіх концептів. Вона вербалізує їх як окремими словами, словосполученнями, фразеологічними одиницями, так і реченнями, текстами, низкою творів. Концепти як елементи свідомості не залежать від мови. Людина володіє словником не на рівні значень, а на рівні смислів, тобто концептів і концептуальних ознак. Мовні засоби своїм значенням передають тільки частину концепту, про що свідчить, наприклад, наявність синонімії, різних дефініцій, визначень, текстових описів одного й того ж концепту.

Надзвичайною закономірністю, що характеризує мову, є здатність мови зберігати та передавати те, що віками закріплювалось у вигляді стійких виразів, когнітивних моделей. Ознаки концептів, що представляють національну картину світу, консервативні. І в той же час, картина світу народів змінюється, структура ознак концептів розширюється за рахунок пізнання світу, що постійно продовжується. Розвиток науки, культурні процеси доповнюють інформацію про світ, в тому числі про світ внутрішній.

Отже, мовна картина світу - це спосіб відбиття реальності у свідомості людини, що полягає у сприйнятті цієї реальності крізь призму мовних та культурно-національних особливостей, що притаманні певному мовному колективу; інтерпретація навколишнього світу згідно національних концептуально-

структурних засад, відповідність між структурами мови та культури можуть яскраво проявлятися в концептах як відображення менталітету народу та його мовної картини світу.

Вплив культури на мову проявляється у своєрідності процесу спілкування в різних культурах, що відображається не лише в особливостях лексики та граматики, але й нормативно-стилістичному складі мови. Національний образ світу формується із цілісності національного життя. Мова відображає спосіб сприйняття світу, що притаманний певній нації. Значення, які виражені в ньому, складаються в певну систему поглядів, формують своєрідну колективну філософію, яка стає обов'язковою для всіх носіїв мови [6, с. 82].

Спосіб концептуалізації дійсності в кожній мові і універсальний, і специфічний, тому люди, які розмовляють різними мовами, сприймають світ трохи по-різному, через призму своїх мов. У результаті взаємодії людини з зовнішнім світом формуються її уявлення про цей світ, про різні сторони навколишньої дійсності. Мовна картина світу створює знаковий образ дійсності, її інтерпретацію. Словесні образи речей і лінгвістичні моделі, що відображають специфічні особливості національної мови, доповнюють бачення світу. Вони стають одним із джерел пізнання, осмислення дійсності, сприяють відтворенню більш повної та всесторонньої картини навколишньої дійсності в свідомості людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арутюнова Н. Д. Что мы предпочитаем? (семантическая структура народных суждений о предпочтительности) // Восточные славяне. Языки. История. Культура: К 85-летию академика В. И. Борковского/ Н. Д. Арутюнова. - М.: Наука, 1985. - С. 164-172.
2. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов./А.Вежбицкая. - М.: Языки славянской культуры, 2001. - 288 с.
3. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура. Лингво-страноведение в преподавании русского языка как иностранного./Е. М.Верещагин, В. Г.Костомаров. - М.: Рус. яз., 1990. - 247 с.
4. Кононенко В.І. Мова у контексті культури: (монографія) /В.І.Кононенко. - Київ., Івано-Франківськ.: Плай, 2008. - 389 с.
5. Кубрякова Е.С. Концепт // Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина. Краткий словарь когнитивных терминов. - М.: Изд-во Моек. Ун-та, 1996. - С. 90-93.
6. Нерознак В.П. От концепта к слову: к проблеме филологического концептуализма./В.П.Нерознак // Вопросы филологии и методики преподавания иностранных языков. - Омск: Изд-во Омск. гос. пед. ун-та, 1998.-С. 80-85.

Резюме. В статье рассматривается языковая и концептуальная картины мира. Описывается когнитивная и коммуникативная проблематики этнолингвистики.

Ключевые слова: картина мира, феномен, языковое выражение, этнолингвистика, восприятие.

The summary. The article deals with the linguistic and the conceptual views of the world. The cognitive and the communicative perspectives of ethnolinguistics are described.

Key words: worldview, phenomenon, language expression, ethnolinguistics, perception, acquisition.

Одержано редакцією 29.11.2016 р.

УДК 81:177.1

Д.О. БІГУНОВ

ДО ПИТАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Резюме. У статті розглядаються поняття мовленнєвої поведінки та комунікативної поведінки, наводяться різні інтерпретації і тлумачення цих термінів.

Ключові слова: мовленнєва поведінка, спілкування, комунікативна поведінка, мовний етикет

Широке поняття культури неодмінно включає в себе те, що називають «культурою мовленнєвої поведінки». У взаємодії одне з одним люди відчувають необхідність в пізнанні того, як потрібно поводитися в тій чи іншій ситуації, як правильно встановлювати і підтримувати мовленнєвий, а через нього і діловий, дружній контакт, які в сукупності забезпечують культуру спілкування та гарантують його результативність. У спілкуванні люди передають ту чи іншу інформацію, до чогось спонукають, про щось запитують, інакше кажучи, здійснюють певні мовленнєві дії.

Мовленнєва поведінка з дослідницької точки зору є цікавою не лише в рамках міжособистісного спілкування, але й міжкультурного. Так, в останні десятиліття епохи глобалізації все більше уваги приділяється питанням міжкультурного спілкування: відкриваються нові можливості, види і форми спілкування, головною умовою ефективності яких є взаєморозуміння, діалог культур, терпимість і повага до культури комунікативних партнерів.

Інтерес до дослідження мовленнєвої поведінки продовжує зростати через недостатню розробленість теми. Вивчення явища «мовленнєва поведінка» і пов'язаних з ним понять зазвичай відбувається в руслі соціолінгвістики та психолінгвістики. Зокрема, цією проблемою займалися В. І. Карасик, Т. В. Ларіна,

ЗМІСТ

<i>Совтис Н.М.</i> Українізми в польській літературній мові XIX ст.	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Відображення свідомості нації у концептуальній та мовній картині світу	6
<i>Василькевич С.С.</i> Неологіка у мові інтернет та політичної комунікації	9
<i>Михальчук Н.О., Яцюрик А.О.</i> Місце компліменту в системі мовленнєвих актів та ілюктивна роль компліментів	13
<i>Денисюк Л.В.</i> Особливості функціонування займенника <i>IT</i> в сучасній англійській мові	17
<i>Кочубей О.С.</i> Аналіз структурних компонентів перекладацької компетентності фахівця	19
<i>Мороз Л.В., Дацюк А.В.</i> Британський газетний дискурс як контекст об'єктивації тендерних стереотипів	24
<i>Ясногурська Л.М.</i> Сучасні підходи до вивчення поняття концепт	28
<i>Краля І.В., Берташ В.О.</i> Мовна та концептуальна картини світу як відображення свідомості нації ..	32
<i>Бігунов Д.О.</i> До питання мовленнєвої поведінки особистості	35
<i>Трофімчук В.М., Гривіцька Р.В.</i> Застосування інтернет-технології у дистанційному навчанні іноземної мови	38
<i>Павелків К.М.</i> Психодого-педагогічні умови вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях вищої школі	40
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Місце та роль гри у системі навчання іноземної мови	43
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Активні форми навчання іноземної мови в початковій школі	47
<i>Данілова Н.Р.</i> Опрацювання та застосування педагогічних інноваційних технологій на заняттях англійської мови	50
<i>Бойко Н.Г., Ковалюк В.В.</i> Застосування методу кейс-стаді у процесі викладання іноземних мов ...	52
<i>Ковалюк В.В., Ткач Т.В.</i> Фахова компетентність студентів та її формування засобами англійської мови	56
<i>Мороз Л.В., Коцвай Ю.Я.</i> Процес формування комунікативної компетенції у старшокласників на уроках іноземної мови	60
<i>Богачик М.С.</i> Особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу	64
<i>Баталія Л.О., Ткач А.П.</i> Історія та розвиток альтернативного навчання в стандартних школах західнослов'янських країн (Чехія, Польща, Словаччина)	67
<i>Джава Н.А., Шевчук О.В.</i> Вміння творчого письма на середньому етапі навчання	69
<i>Черуха Н.В., Миколайчик А.П.</i> Раннє вивчення іноземної мови у вітчизняній і зарубіжній шкільній практиці	72
<i>Черуха Н.В., Брень О.В.</i> Про питання покращення результативності викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах	74
<i>Ковалюк В.В., Шукута Т.М.</i> Про питання імплементації сучасних методів навчання іноземних мов у ВНЗ	76
<i>Мороз Л.В., Король О.Ю.</i> Про концепцію формування навичок письма при навчанні і іноземної мови студентів денної, заочної і дистанційної форм навчання вищого навчального закладу	81
<i>Кушнір Н.В., Лукашик О.В., Лавренюк Т.І.</i> Формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в процесі фахової підготовки	84
<i>Романюк С.К., Городюк Н.Ю.</i> Інноваційні технології навчання на уроках англійської мови в початковій школі	86
<i>Івашкевич Е.Е.</i> Psycholinguistic paradigm of narrative discourse	89
<i>Івашкевич Е.З.</i> Aspects of social intellect of a teacher	93
<i>Верьовкіна О.Є., Сембай Н.Б.</i> Ways of encouraging second language acquisition in the classroom	97
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М.І.</i> English somatic phraseological units of Latin and French origin	100
<i>Відомості про авторів</i>	103

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.12.2016 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2